

ชุดคำถาม-คำตอบ เพื่อรู้จักธรรมาภิบาลป่าไม้ (Forest Good Governance)

การบริหารจัดการป่าไม้ (Forest Governance)

และ ธรรมาภิบาล (Good Governance) มีความหมายว่าอย่างไร

การบริหารจัดการป่าไม้นั้น คือกระบวนการในการตัดสินใจว่าใครจะมีสิทธิและจะได้รับประโยชน์อย่างไรจากทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งมีองค์ประกอบหลักอยู่ 3 ประการ คือการ 1) นโยบาย กฎหมาย และระเบียบ 2) กระบวนการตัดสินใจ 3) การนำไปปฏิบัติ บังคับใช้กฎหมาย และการร้องเรียน ธรรมาภิบาลคือหลักการของการการปกครอง การบริหารจัดการที่ดี ซึ่งประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 6 ประการ คือ ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ ความมีประสิทธิภาพ ความมีประสิทธิผล และความเที่ยงธรรม

PROFOR & FAO (2011) FRAMEWORK FOR ASSESSING AND MONITORING FOREST GOVERNANCE

การบริหารจัดการป่าไม้ที่มีธรรมาภิบาล จะให้ประโยชน์อะไรบ้าง

ภาครัฐ:

ส่งเสริมบทบาทและความรับผิดชอบของรัฐบาลที่ได้ประกาศนโยบายการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ และได้เข้าร่วมกับกลไกและข้อตกลงระดับสากลภาคป่าไม้สำคัญ อาทิ การลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคป่าไม้ การดำเนินการตามกลไก REDD+, ข้อตกลงภาคสมัครใจ เฟลิกซ์ที่เพื่อลดการค้าไม้เถื่อนกับสหภาพยุโรป

ภาคประชาสังคม:

สร้างความร่วมมือในการกำหนดนโยบายและกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมาย ในทางปฏิบัติ ให้ครอบคลุม และสะท้อนเสียงของคนที่ต้องพึ่งพิงป่า โดยมีการติดตามและการหารือ อย่างมีส่วนร่วมเพื่อทำให้ข้อตกลงที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการป่าไม้และการแบ่งปันผลประโยชน์นั้น เป็นธรรม รวมถึงได้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลและหาทางออกร่วมกัน

ภาคธุรกิจ:

สร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในการเลือกซื้อสินค้าของผู้ประกอบการและผู้บริโภคว่าสินค้าจากภาคป่าไม้นี้มาจากแหล่งและกระบวนการผลิตที่ถูกต้องตามกฎหมายและมีการจัดการที่ดี หากเราทำให้การบริหารจัดการป่าไม้ของประเทศไทยมีธรรมาภิบาลได้ พวกเราจะเป็นส่วนสำคัญของการยับยั้งการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลกและการพัฒนาที่ยั่งยืนบนฐานเศรษฐกิจสีเขียวของภาคป่าไม้อีกด้วย

ถ้าป่าไม้ในประเทศไทยขาดการบริหารจัดการอย่างมีธรรมาภิบาล จะส่งผลกระทบต่ออย่างไร

- เปิดช่องว่างให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการสามารถเรียกร้องผลประโยชน์เพื่อตนเอง และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างไม่เป็นธรรมกับประชาชน เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว
- ขาดความไว้วางใจระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมในการดำเนินการใดๆ เพื่อจัดการทรัพยากรป่าไม้ร่วมกัน
- ประชาชนขาดแรงจูงใจในการช่วยรักษาป่า เพราะต้องเผชิญกับกระบวนการบริหารจัดการที่ไม่ประสบผลสำเร็จ และไม่เห็นแนวทางในการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม
- เงินรายได้ของประเทศที่จัดสรรให้ไปดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้เพื่อผลประโยชน์ของสังคมโดยรวมจะไม่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- เพิ่มแรงกดดันโดยตรงต่อทรัพยากรป่าไม้และชุมชนที่ต้องพึ่งพาทรัพยากรจากพื้นที่ป่าไม้ โดยตรงมีเพิ่มขึ้น
- พื้นที่ป่าไม้ลดลง ไม่มีตัวช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งจะทำให้โลกร้อน
- เกิดความเหลื่อมล้ำต่อในสิทธิในการใช้ประโยชน์ป่าไม้ของประชาชน
- ขาดความน่าเชื่อถือในตลาดและการบริโภคของผู้ซื้อต่อสินค้าที่มาจากภาคป่าไม้ของประเทศไทย

เราจะเข้าไปมีส่วนร่วมส่งเสริมให้ในการบริหารจัดการป่าไม้ไทยมีธรรมาภิบาล ได้อย่างไร

ประชาชนทั่วไป: ศึกษากฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง และติดตามข่าวสาร และเข้าร่วมในเวทีการหารือ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการป่าไม้ในพื้นที่ของท่าน ตัวอย่างของช่องทางที่จะสามารถศึกษาและติดตามข้อมูลด้านกฎหมายและนโยบายได้ เช่น

1. <https://thailand.opendevelopmentmekong.net/th/>
2. <https://www.recoftc.org/publications/0000242?t%5B0%5D=97&page=1&p=browse>

ภาคประชาสังคม: รวมกลุ่มกับองค์กรเครือข่ายที่มีในพื้นที่ของท่าน เช่น เครือข่ายป่าชุมชน กลุ่มสหกรณ์สวนป่า กลุ่มธนาคารต้นไม้ เครือข่ายติดตามเรื่องที่ดิน มูลนิธิด้านทรัพยากรธรรมชาติ หรือเข้าร่วมกับเครือข่ายที่ทำงานทรัพยากรป่าไม้ โดยบทบาทภาคประชาสังคมสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมโดยผ่านการให้ข้อเสนอเชิงนโยบายในเวทีที่เปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมเข้าไปแสดงความคิดเห็นได้ นอกจากนี้ ท่านยังเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเพื่อการกำหนดนโยบายหรือแผนบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเวทีที่ประชาพิจารณ์ที่ภาครัฐจัดขึ้นภาคประชาสังคมยังสามารถทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบ และติดตามกระบวนการและการดำเนินการบริหารจัดการป่าไม้ได้ บนหลักพื้นฐานสิทธิมนุษยชนที่รัฐธรรมนูญไทยรับรอง

โครงการ V4MF จะมาสนับสนุนหรือส่งเสริมธรรมาภิบาลป่าไม้ได้อย่างไร

โครงการ V4MF ได้พัฒนากลไกการติดตามการบริหารจัดการป่าไม้อย่างมีธรรมาภิบาลที่ดำเนินการโดยภาคประชาสังคม โดยได้มีการรวบรวมฐานข้อมูลการบริหารจัดการป่าไม้ รวมถึงความคืบหน้าของกฎหมาย นโยบาย และข้อตกลงระหว่างประเทศด้านป่าไม้ที่สำคัญ และได้ทำหน้าที่เชื่อมโยงผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนโดยเฉพาะภาคประชาสังคมให้เข้าไปผลักดันข้อเสนอของภาคประชาสังคมในกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทย เพื่อให้ได้รับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม ช่องทางการติดตามข้อมูล ความเคลื่อนไหวของโครงการสามารถติดตามได้ที่ www.recoftc.org/thailand มาร่วมกันช่วยสร้างให้ป่าไม้ของเราอุดมสมบูรณ์ และยั่งยืนได้ด้วยธรรมาภิบาล โดยร่วม เสนอแนะความคิดเห็นได้ในเวปไซต์นี้

ดาวน์โหลดเอกสารชุดนี้ที่

